

ZO 02 FEB 25

IL GARDELLINO

Lichtmis - Mit Fried und Freud

ZO 02 FEB 25

IL GARDELLINO

Lichtmis - Mit Fried und Freud

met steun van:

Vlaanderen
verbeelding werkt

Rashif El Kaoui, woord

IL GARDELLINO

Miriam Feuersinger, sopraan

Clint van der Linde, altus

Thomas Hobbs, tenor

Tiemo Wang, bas

Marcel Ponsele, hobo & leiding

Jan De Winne & Carlota García, traverso

Joanna Huszcza & Jacek Kurzydło, viool

Isabelle Franenberg, altviool

Phyllis Bartholomeus, cello

Hen Goldsobel, contrabas

Stanislav Gres, orgel

JOHANN SEBASTIAN BACH ⁽¹⁶⁸⁵⁻¹⁷⁵⁰⁾ *Komm, du süße Todesstunde (BWV 161)*

Deze cantate werd oorspronkelijk geschreven voor een zondag in de loop van september 1716, toen Bach nog in Weimar werkte. De tekst verwijst naar het verhaal waarbij Jezus in de stad Naïn een dode terug tot leven wekt, een voorbode van zijn eigen verrijzenis na de kruisdood. Het geloof in de verrijzenis en een leven na de dood komt ook aan bod in het verhaal dat op Lichtmis wordt verteld. Daarom "recycleerde" Bach deze cantate voor een Lichtmisviering aan de Thomaskirche in Leipzig. Daar was hij sinds 1723 vast in dienst en hij had ook al andere cantates voor dezelfde gelegenheid geschreven.

1. Aria (alt)

*Komm, du süße Todesstunde,
da mein Geist Honig speist
aus des Löwens Munde.
Mache meinen Abschied süße,
säume nicht, letztes Licht,
daß ich meinen Heiland küsse.*

*[Herzlich tut mich verlangen
nach einem sel'gen End,
weil ich hie bin umfangen
mit Trübsal und Elend.
Ich hab Lust, abzuschneiden
von dieser bösen Welt,
seh'n mich nach himml'schen Freuden.]*

Kom, zoet uur van de dood,
als mijn geest honing zal eten
uit de muil van de leeuw.
Maak mijn afscheid zoet,

talm niet, laatste licht,
zodat ik mijn Heiland kan kussen.

[Vurig verlang ik
naar een zalig einde,
omdat ik hier omringd ben
door droefenis en ellende.
Ik wil heel graag afscheid nemen
van deze slechte wereld,
ik verlang naar hemelse vreugd.]

2. Recitatief (tenor)

Welt! deine Lust ist Last!

Dein Zucker ist mir als ein Gift verhaßt!

Dein Freudenlicht ist mein Komete,

und wo man deine Rosen bricht,

sind Dornen ohne Zahl zu meiner Seele Qual!

Der blasse Tod ist meine Morgenröte,

mit solcher geht mir auf die Sonne

der Herrlichkeit und Himmelswonne.

Drum seufz ich recht von Herzensgrunde

nur nach der letzten Todesstunde!

Ich habe Lust, bei Christo bald zu weiden,

ich habe Lust, von dieser Welt zu scheiden.

Wereld, jouw lust is een last,
jouw suiker haat ik als gif,
jouw vreugdelicht is mijn onheilskomeet
en waar jouw rozen worden geplukt
zijn talloze doornen tot kwelling van mijn ziel!
De bleke dood is mijn morgenrood,
daarmee gaat voor mij de zon op
van heerlijkheid en de hemelse geluk.
Daarom verlang ik uit de grond van mijn hart
alleen maar naar mijn laatste stervensuur!

Ik wil heel graag weldra bij Christus verblijven,
ik wil heel graag deze wereld verlaten.

3. Aria (tenor)

Mein Verlangen

Ist, den Heiland zu umfassen

Und bei Christo bald zu sein.

Ob ich sterblich' Asch und Erde

Durch den Tod zermalmet werde,

Wird der Seele reiner Schein

Dennoch gleich den Engeln prangen.

Ik verlang ernaar
de Heiland te omhelzen
en weldra bij Christus te zijn.
Ook al wordt mijn sterfelijke lichaam
Door de dood tot as en stof vermorzeld,
het zuivere licht van mijn ziel
zal stralen zoals de engelen.

4. Recitatief (alt)

Der Schluß ist schon gemacht,

Welt, gute Nacht!

Und kann ich nur den Trost erwerben,

in Jesu Armen bald zu sterben;

er ist mein sanfter Schlaf.

Das kühle Grab wird mich mit Rosen decken,

bis Jesus mich wird auferwecken,

bis er sein Schaf

führt auf die süße Himmelsweide,

dass mich der Tod von ihm nicht scheidet.

So brich herein, du froher Todestag!

so schlage doch, du letzter Stundenschlag!

Het einde is al gekomen,
wereld, goede nacht!
Nu kan ik eindelijk de troost ontvangen
dat ik weldra in Jezus' armen zal sterven;
hij is mijn zachte slaap.
Het koele graf zal mij met rozen bedekken
totdat Jezus mij opwekt,
totdat hij zijn schaap
naar de zoete hemelweide brengt,
zodat de dood mij niet van hem scheidt.
Dus breek aan, blijde dag van mijn dood,
dus sla, mijn laatste uur.

5. Koor

*Wenn es meines Gottes Wille,
wünsch ich, daß des Leibes Last
heute noch die Erde fülle
und der Geist, des Leibes Gast,
mit Unsterblichkeit sich kleide
in der süßen Himmelsfreude.
Jesu, komm und nimm mich fort!
Dieses sei mein letztes Wort.*

Als het de wil van mijn God is,
dan wens ik dat de last van mijn lichaam
vandaag nog de aarde vult
en dat de geest, de gast van het lichaam,
zich bekleedt met onsterfelijkheid
in de zoete hemelvreugde.
Jezus, kom en neem me mee!
Laat dat mijn laatste woord zijn.

6. Koraal

*Der Leib zwar in der Erden
von Würmen wird verzehrt,
doch auferweckt soll werden,
durch Christum schön verklärt,
wird leuchten als die Sonne
und leben ohne Not
in himmlischer Freud und Wonne.
Was schadt mir denn der Tod?*

Het lichaam wordt weliswaar in de aarde
door wormen verteerd,
maar het zal worden opgewekt
en door Christus worden verheerlijkt,
het zal stralen als de zon
en leven zonder nood
in hemelse vreugde en gelukzaligheid.
Wat kan de dood mij voor kwaad doen?

Ich bin vergnügt mit meinem Glücke (BWV 84)

Deze cantate uit 1727 staat vandaag op het programma om het voor de moderne mens misschien wat morbide verlangen naar de dood af te wisselen met gevoelens van gelukzaligheid. Uit het vooruitzicht op een eeuwig leven in het hiernamaals haalt de ik-figuur in deze cantate de kracht om met de moeilijkheden van het alledaagse hier-en-nu om te gaan. Vanuit dat ik-perspectief is dit dan ook een solocantate met de puurheid en onschuld van de sopraanstem die slechts bij het slotkoraal wordt vergezeld door de andere zangers.

1. Aria (sopraan)

*Ich bin vergnügt mit meinem Glücke,
das mir der liebe Gott beschert.*

*Soll ich nicht reiche Fülle haben,
so dank ich ihm vor kleine Gaben
und bin auch nicht derselben wert.*

Ik ben tevreden met het lot
dat de goede God over mij beschikt.
Al heb ik dan geen overvloed,
ik dank hem toch voor kleine gaven,
ook die ben ik niet waard.

2. Recitatief (sopraan)

*Gott ist mir ja nichts schuldig,
und wenn er mir was gibt,
so zeigt er mir, dass er mich liebt;
ich kann mir nichts bei ihm verdienen,
denn was ich tu, ist meine Pflicht.
Ja! wenn mein Tun gleich noch so gut geschienen, so hab ich
doch nichts Rechtes ausgericht'.
Doch ist der Mensch so ungeduldig,
daß er sich oft betrübt,
wenn ihm der liebe Gott nicht überflüssig gibt.
Hat er uns nicht so lange Zeit
umsonst ernähret und gekleidt
und will uns einsten seliglich
in seine Herrlichkeit erhöh'n?
Es ist genug vor mich,
daß ich nicht hungrig darf zu Bette geh'n.*

God is mij toch niets schuldig,
en als hij mij iets geeft,
dan toont hij mij dat hij mij liefheeft;
ik kan niets bij hem verdienen,
want wat ik doe is mijn plicht.
Ja, al leek het nóg zo goed wat ik deed,

ik heb toch niets juist
tot stand gebracht.
Maar de mens is zo ongeduldig
dat het hem vaak verdriet
als de goede God hem niet overvloedig bedeeft.
Heeft hij ons niet lange tijd
gratis gevoed en gekleed,
en wil hij ons niet ooit
zalig opnemen in zijn heerlijkheid?
Voor mij is het genoeg
dat ik niet hongerig naar bed hoef te gaan.

3. Aria (sopraan)

*Ich esse mit Freuden mein weniges Brot
und gönne dem Nächsten von Herzen das Seine.
Ein ruhig Gewissen, ein fröhlicher Geist,
ein dankbares Herze, das lobet und preist,
vermehrhet den Segen, verzuckert die Not.*

Ik eet met vreugde mijn schamele brood
en gun mijn naaste van harte het zijne.
Een goed geweten, een blijde geest,
een dankbaar hart dat looft en prijst
vermeedert de zegen, verzoet de nood.

4. Recitatief (sopraan)

*Im Schweiß meines Angesichts
will ich indes mein Brot genießen,
und wenn mein Lebenslauf,
mein Lebensabend wird beschließen,
so teilt mir Gott den Groschen aus,
da steht der Himmel drauf.
O! wenn ich diese Gabe
zu meinem Gnadenlohne habe,
so brauch ich weiter nichts.*

In het zweet mijns aanschijns
wil ik intussen mijn brood eten,
en als er aan mijn levensloop,
aan mijn levensavond een eind komt,
dan reikt God mij de schelling uit
waarop de hemel staat.
O, als dat geschenk
mijn genadeloon is,
dan heb ik verder niets nodig.

5. Koraal

*Ich leb indes in dir vergnüget
und sterb ohn alle Kümmernis,
mir gnüget, wie es mein Gott füget,
ich glaub und bin es ganz gewiss:
durch deine Gnad
und Christi Blut
machst du's mit meinem Ende gut.*

Intussen leef ik tevreden in u
en ik sterf volkomen zonder zorgen,
wat God beschikt is mij genoeg,
ik geloof en weet heel zeker
dat u met uw genade
en met het bloed van Christus
mijn einde goed zult maken.

Mit Fried und Freud ich fahr dahin (BWV 125)

De cantate die vandaag precies 300 jaar geleden voor het eerst werd uitgevoerd in de Thomaskirche van Leipzig (2 februari 1725), is een zogenaamde koraalcantate. Een koraal is een Duits kerklied in verschillende strofes op rijm met een vaste melodie die door de gelovigen goed gekend was. In

het eerste deel van dit werk wordt de eerste strofe verwerkt in een groot tuttigeheel waarbij de sopraan de melodie herkenbaar zingt in trage tred en de andere stemmen dit op meer complexe manier omspelen. Op het einde van het werk klinkt deze melodie in eenvoudiger vierstemmigheid op de tekst van de vierde strofe van het kerklied. In het derde deel wisselt de bas de gesproken stijl van het recitatief af met fragmenten van de derde strofe van het kerklied waarbij men de koraalmelodie als arioso (meer zangerige stijl) weliswaar gevarieerd herkent.

1. Koor

*Mit Fried und Freud ich fahr dahin
in Gottes Willen;
getrost ist mir mein Herz und Sinn,
sanft und stille;
wie Gott mir verheißen hat,
der Tod ist mein Schlaf worden.*

In vrede en met vreugde ga ik heen
naar Gods wil;
mijn hart en mijn geest zijn gerust,
zacht en stil;
zoals God mij heeft beloofd:
de dood is mijn slaap geworden.

2. Aria (alt)

*Ich will auch mit gebrochenen Augen
nach dir, mein treuer Heiland, sehn.
Wenngleich des Leibes Bau zerbricht,
doch fällt mein Herz und Hoffen nicht.
Mein Jesus sieht auf mich im Sterben
und lässet mir kein Leid geschehn.*

Ook met gebroken ogen wil ik
uitzien naar u, mijn trouwe Verlosser.
Hoewel het gebouw van mijn lichaam instort,
begeven mijn hart en mijn hoop het niet.
Mijn Jezus ziet op mij neer als ik sterf
en laat mij geen kwaad overkomen.

3. Recitatief (bas)

*O Wunder, daß ein Herz
vor der dem Fleisch verhaßten Gruft
und gar des Todes Schmerz
sich nicht entsetzet!*
Das macht Christus,
wahr' Gottes Sohn, der treue Heiland,
*der auf dem Sterbebette schon
mit Himmelssüßigkeit den Geist ergötzet,
den du mich, Herr, hast sehen lan,
*da in erfüllter Zeit ein Glaubensarm
das Heil des Herrn umfinge;
und machst bekannt*
*von dem erhabnen Gott,
dem Schöpfer aller Dinge*
daß er sei das Leben und Heil,
*der Menschen Trost und Teil,
ihr Retter vom Verderben
im Tod und auch im Sterben.**

Wat een wonder dat een hart
niet vreselijk schrikt
van het door het vlees gehate graf
en zelfs niet van de smart van de dood.
Dat doet Christus,
de ware Zoon van God, de trouwe Heiland,
die al op het sterfbed

de geest met hemelse zoetheid verblijdt,
die u mij, Heer hebt laten zien,
toen een gelovige arm op het vervulde moment
het heil van de Heer omhelsde;
en u verkondigt,
verheven God
en schepper van alle dingen,
dat hij het leven en het heil is,
de troost en de deelgenoot van de mensen,
hun redder van het verderf
in de dood en ook in het sterven.

4. Aria (tenor en bas)

*Ein unbegreiflich Licht erfüllt
den ganzen Kreis der Erden.
Es schallet kräftig fort und fort
ein höchst erwünscht Verheißungswort:
Wer glaubt, soll selig werden.*

Een onbegrijpelijk licht vervult
de hele werelddol.
Krachtig klinkt aan één stuk door
een zeer welkomwoord van belofte:
Wie gelooft zal zalig worden.

5. Recitatief (alt)

*O unerschöpfter Schatz der Güte,
so sich uns Menschen aufgetan:
Es wird der Welt,
so Zorn und Fluch auf sich geladen,
ein Stuhl der Gnaden
und Siegeszeichen aufgestellt,
und jedes gläubige Gemüte
wird in sein Gnadenreich geladen.*

O onuitputtelijke schat van goedheid
die voor ons mensen is verschenen:
voor de wereld,
die toorn en vloek op zich heeft geladen,
wordt een genadestoel neergezet
en een overwinningsteken opgericht
en elk gelovig gemoed
wordt tot zijn genaderijk uitgenodigd.

6. Koraal

*Er ist das Heil und selge Licht
für die Heiden,
zu erleuchten, die dich kennen nicht,
und zu weiden.*

*Er ist deins Volks Israel
der Preis, Ehr, Freud und Wonne.*

Hij is het heil en het zalige licht
voor de volkeren,
om hen die u niet kennen te verlichten
en te weiden.
Hij is de prijs, de eer, de vreugde en de zaligheid
van uw volk Israel.

vertalingen: Eduard Van Hengel (1937-2024)

KLASSIEK IN CCHA

VR 14 FEB 25

20 u - concertzaal

**Symfonieorkest Vlaanderen & Johannes Moser, cello
o.l.v. Christoph Koncz**

Protest: Haydn, Elgar & Sjostakovitsj

Op Valentijnsavond pompt het bloed in CCHA op het ritme van protest! Maar hoe maak je een statement zonder een woord te zeggen? Haydn gaf een duidelijke hint aan zijn broodheer met zijn *Afscheidssymfonie*. Sjostakovitsj bracht met humor en satire een gecodeerde boodschap tegen Stalin. Elgar klaagde met zijn hartverscheurende celloconcerto de oorlogsgruwel aan. Aanstormende componist Siebe Thijs voegt een kraakvers werk toe om mee “de straat op” te trekken.

DO 20 FEB 25

20 u - parketzaal

Le Pavillon de Musique

Niemand's noten

Violiste Ann Cnop botste in Stockholm op een bundel anonieme handschriften met charmante, Italiaans aandoende vioolconcerti zonder vermelding van een componist. Hoe kwamen deze partituren in een vergeethoekje van een Zweedse bibliotheek terecht? Welke reis legden ze af en waarom? Werden ze misschien door (een) vrouw(en) geschreven? Samen met auteur Veerle Deknopper versmolt ze wetenschappelijke hypothesen en historisch geïnspireerde fictie tot een fascinerende muzikale story.

MA 10 MRT 25

20 u - kathedraal

Utopia

Salve Susato!

Met een vaste kern Vlamingen en hun “Belgian handmade polyphony”, loopt het ensemble Utopia in de voetsporen van pioniers als Huelgas Ensemble en Capilla Flamenca. Ook zij specialiseren zich in de uitvoering van vocale muziek van de late Middeleeuwen en de Renaissance uit onze contreien. Met een programma rond de fascinerende figuur Tielman Susato voeren ze ons terug naar het Antwerpen van de Gouden Eeuw.

MEER OP: [CCHA.BE/KLASSIEK](https://ccha.be/klassiek)